

Asia: HE 97/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainvaliokunnan verojaostolle kaivosten sähköveromuutosta koskevasta hallituksen esityksestä.

Finnwatch katsoo, että hallituksen esityksen tavoitteiden kannalta myös konesalit olisi ollut perusteltua siirtää normaalin sähköveron piiriin jo vuoden 2026 alussa. Tulevien veromenetysten estämiseksi eduskunnan tulee edellyttää, että konesalien sähköveroluokkamuuotos astuu voimaan viimeistään 1.7.2026.

Verotuen poistolla oli tarkoitus paikata valtiontaloutta

Hallituksen esityksen tavoitteet liittyvät ennen kaikkea verotulojen kasvattamiseen. Konesalien ja kaivosten sähköverotuen poistamisesta linjattiin alun perin keväällä 2025. Toimen tavoitteena oli kattaa makeisten ja suklaan arvonnäköverotukseen suunnitellun korotuksen perumisesta aiheutuvaa verovajetta¹. Molempien sähköveroluokkamuuotosten esitettiin alun perin astuvan voimaan vuoden 2026 alussa. Sitten hallitus on linjannut konesalien sähköveroluokkamuuotoksen myöhentämisestä eikä kyseinen muutos sisälly nyt lausunnoilla olevaan hallituksen esitykseen.

Finnwatch huomauttaa, että konesalien sähköveroluokkamuuotoksen arvioidut verovaikutukset muodostavat valtaosan alkuperäisestä 58 miljoonan euron verotuottotavoitteesta. Hallituksen päätös siirtää konesalien sähköveroluokkamuuotos astumaan voimaan vasta 1.7.2026 pienentää vuoden 2026 verotuottoa. Samalla mietinnässä olevat erilliset datakeskusten tukitoimet² voivat johtaa siihen, että toimien valtion taloutta vahvistava vaikutus pienenee entisestään. Finnwatch katsoo, että alkuperäisten tavoitteiden kannalta myös konesalit olisi ollut perusteltua siirtää normaalin sähköveron piiriin jo vuoden 2026 alusta alkaen, ja erillisten tukitoimien tarvetta tulisi arvioida kriittisesti.

Konesalien sähköveroluokkamuuotoksen tärkeyttä korostaa se, että konesalien kohdalla alemman sähköveroluokan muodossa annetun verotuen on ennustettu kasvavan merkittävästi tulevina vuosina. Alkuperäisessä hallituksen esitysluonnoksessa (VN/10574/2025) sen arvioitiin kasvavan vuoteen 2030 mennessä 30 miljoonasta 83 miljoonaan euroon. Arvioon kerrottiin kuitenkin liittyvän merkittävää arvionvaraisuutta, ja mikäli kaikki esiselvitys-, suunnittelu- tai rakentamisvaiheessa olevat konesalihankkeet toteutuisivat, voisi verotuen määrä nousta aiemman esitysluonnoksen mukaan jopa 350 miljoonalla eurolla edellä esitetystä. Konesalien veroluokkamuuotoksen peruuntuminen voisi

¹ Valtiovarainministeriö. (10.4.2025). Datakeskusten ja kaivosten verotukea ehdotetaan poistettavaksi. Tiedote. Haettu 14.10.2025 osoitteesta: <https://valtioneuvosto.fi/-/10623/datakeskusten-ja-kaivosten-verotukea-ehdotetaan-poistettavaksi>

² Valtiovarainministeriö. (10.10.2025). Datatalouden tiekartta ja datakeskusten verotuki. Haettu 14.10.2025 osoitteesta: <https://vm.fi/-/datatalouden-tiekartta-ja-datakeskusten-verotuki>

siten tulla todella kalliiksi. Finnwatch esittää, että eduskunta edellyttää tämän hallituksen esityksen hyväksyessään, että konesalien sähköveroluokkamuutos todella saatetaan voimaan viimeistään 1.7.2026 alkaen.

Suomella paljon sekä kaivosten että konesalien sijoittumispäätöksiin vaikuttavia vetovoimatekijöitä

Suomella on ilman mittavaa verotukeakin paljon konesalien ja kaivosten sijoittumiseen vaikuttavia vetovoimatekijöitä. Konesalien osalta Suomen etuja ovat mm. edullinen ja puhdas sähkö, vakaa sähköverkko, puhdas vesi, viileä ilmasto, digitaalinen infrastruktuuri ja keskuksissa syntyvän lämmön hyödyntämismahdollisuudet. Myös normaaliin sähköveroluokkaan siirtymisen jälkeen sähkön hinta jää Suomessa monia kilpailijamaita alhaisemmaksi. Huomionarvoista on myös se, että samoja vetovoimatekijöitä omaavista maista sekä Ruotsi että Norja ovat poistaneet konesalitoiminnan sähköverotuet.

Myös kaivosinvestointeja ohjaavat ensisijaisesti muut tekijät kuin sähkövero (ennen kaikkea mineraalien esiintyvyys). Kaivostoimintaa seuraavan Fraser Instituten tuoreimman selvityksen mukaan Suomi on kaivosinvestointien houkuttelevuus -vertailussa maailman kärkisijalla³.

Vihreä siirtymä pakottaa arvioimaan sähkön käyttökohteita kriittisesti

Sähkön kysynnän kasvaessa myös sähkön käyttökohteiden merkitys korostuu entisestään. Meneillään oleva vihreä siirtymä tulee kasvattamaan sähkön kysyntää merkittävästi, ja kasvuun liittyy monia haasteita. Tuotannon kasvattaminen ja sen edellyttämä sähköverkon laajentaminen lisäävät muun muassa maankäyttöön kohdistuvaa painetta, tuulivoimaloiden lisärakentamiseen liittyviä intressiristiriitoja ja mineraalien tarvetta⁴. Siksi on erityisen tärkeää pyrkiä varmistamaan, että tuotettua sähköä käytetään säästeliäästi ja yhteiskuntaa mahdollisimman paljon hyödyttävällä tavalla. Tämä vaatimus koskee etenkin paljon sähköä käyttäviä kohteita, joihin konesalit lukeutuvat. On epävarmaa, tuottavatko tyypillisesti vain vähän työllistävät konesali-investoinnit Suomelle sellaisia hyötyjä, että näitä investointeja kannattaisi houkutella tulevaisuudessa mahdollisesti satoihin miljooniin nousevalla verotuella tai muilla tuki-instrumenteilla.

³ Fraser Institute. (2025). Annual Survey of Mining Companies 2024, s. 3.
https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/2025-07/annual-survey-of-mining-companies-2024_0.pdf

⁴ Finnwatch. (2025). Kaapeleita kaivamassa – Sähköverkkoyhtiöiden alumiini- ja kuparihankintojen vastuullisuus. Tutkimusraportti 3/2025. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/kaapeleita-kaivamassa>